

Národní knihovna České republiky - Slovanská knihovna

UKRAJINSKÉ VÝTVARNÉ UMĚNÍ V MEZIVÁLEČNÉM ČESKOSLOVENSKU

K 80. výročí založení
Ukrajinského studia výtvarných umění v Praze

Sborník příspěvků z mezinárodní konference
Ukrajinské umění v meziválečném Československu,
pořádané Slovanskou knihovnou, Českou asociací
ukrajinistů,
Ukrajinskou iniciativou v České republice
a Velvyslanectvím Ukrajiny v České republice
12.–14. listopadu 2003 v Praze

Praha 2005

ÚVOD

Na podzim roku 1998 objevili dva odborní pracovníci pražské Slovanské knihovny, Ludmila Pánková a Jiří Vacek, v podzemních prostorách Národní knihovny v Praze několik rozměrných kartonových desek. Těsně v nich byla poskládána převážně grafická díla ukrajinských výtvarníků. Jedná se o unikátní sbírku děl ukrajinského umění první poloviny 20. století. Jsou to tematicky rozmanité práce s širokým chronologickým záběrem i sociálním kontextem. Najdeme zde akvarely, uhlokresby, kresby tužkou i tuší, částečně také grafické listy. Sbírkou významně rozšiřuje tvůrčí biografii mnoha ukrajinských umělců. Uměnověda je obohacena o nová díla a některá dosud neznámá či málo známá jména.

V nalezené sbírce je kolem tisícovky prací 68 výtvarníků, jejichž lidský či tvůrčí úděl se spojil s Prahou. Zvláštní pozornost zasluhují díla vytvořená při Ukrajinském studiu výtvarných umění v Praze, ať už přednášejícími Ivanem Kulcem, Ivanem Mozalevským, Serhijem Makem, Robertem Lisovským, Volodymyrem Sičynským, nebo jejich posluchači Natalijí Gerken-Rusovovou, Sofijí Zaryckou, Jurijem Vovkem, Oksanou Ljaturynskou, Petrem Cholodným mladším, Mykolou Kryčevským, Pavlem Hromnyckým, Stepanem Koljadynským, Jevhenem Normanem, Viktorem Cymbalem... Nesou pečeť estetické a umělecké tradice Studia a jsou unikátním pramenem bližšího poznání jeho tvůrčí a pedagogické činnosti. Významnou měrou prohlubují dosavadní poznatky o ukrajinském uměleckém prostředí v Praze mezi dvěma světovými válkami, ve kterém bylo Ukrajinské studio jednou z intelektuálních dominant. Hodnotu sbírky podtrhuje fakt, že převážná část nalezených děl byla exponáty pražského Muzea osvobozenéckého boje Ukrajiny a má jeho signatury.

Mezinárodní vědecká konference věnovaná 80tiletému výročí založení Ukrajinského studia výtvarných umění, jež proběhla v listopadu 2003 v Praze, prokázala značný zájem odborníků o toto téma. Upozornila však na to, jak málo je pražská škola ukrajinského umění prostudována. Účastníci konference z Ukrajiny, České republiky, Slovenska, Německa, Kanady a USA zhodnotili výsledky dosažené na cestě zkoumání ukrajinského uměleckého prostředí v meziválečném Československu a zformulovali hlavní cíle pro další studium ukrajinské umělecké Prahy. Pro česko-ukrajinské kulturní vztahy je důležité, že činnost

ukrajinských uměleckých institucí a umělců nadále vzbuzuje značnou pozornost v odborných kruzích Ukrajiny i České republiky.

Oksana PELENSKA

OBSAH•ЗМІСТ•SUMMARY

Úvod•Вступ•Introduction7
Autoři příspěvků13
Оксана ПЕЛЕНСЬКА Празька знахідка як знакова подія в європейському мистецькому просторі15
Олександр ФЕДОРУК Прага обітована як спокуса заходом: входження в Модерне мистецтво українців вигнанників29
Bohdan ZILYNSKYJ Ukrajínští emigranti jako ilustrátoři českých časopisů a knih (třicátá a čtyřicátá léta 20. století)39
Myroslava MUDRAK Czech Modernism and the Ukrainian Studio of Plastic Arts: Parallel Strategies53
Ярослав ТАРАС Вклад професора Д. Антоновича в написання історії Українського мистецтва65
Владислав ГРЕШЛИК Українське міжвоєнне мистецтво у фондах Музею українсько-руської культури в Свиднику79
Микола МУШИНКА Художник Іван Іванець і його родина в Чехії83
Rumjana DAČEVA Ukrajinské umění ve sbírkách Památníku národního písemnictví v Praze101
Людмила СОКОЛЮК Бойчукізм в оцінці українського мистецького середовища міжвоєнної Праги115

Ростислав ШМАГАЛО Українська Студія Пластичних Мистецтв у Празі і мистецько-освітній рух української еміграції	125
Дарія ДАРЕВИЧ Катерина Антонович (1884-1975): Прага – Вінніпег	155
Алена МОРАВКОВА Оксана Лятуринська і Галя Мазуренко – студентки Української Студії Пластичного Мистецтва	163
Наталка ФІЛЕВИЧ Ярослав Фартух – невідомий учень Кулеця	169
Ладислав ПУШКАР Художня творчість Івана Кулеця у збіркових фондах Свидницького музею українсько-руської культури	177
Бланка ЄРЖАБКОВА Зображення дитини в мистецтві Галини Мазепи- педагогічний аспект	191
Богдан ГОРИНЬ Празький період навчання і творчості Віктора Цимбала (1922 – 1928)	201
Віта СУСАК Петро Омельченко та Василь Хмелюк: нові матеріали до творчих біографій	215
Оксана ІВАСЮК Розголос про Студію образотворчого мистецтва у Празі	235
Ольга ЛАГУТЕНКО Творчість Івана Мозалевського в 1920-ті роки	245
Світлана КОЧЕРГА Поезія і (як) писанкарство: своєрідність малярських образів Оксани Лятуринської	255

Анатолій ТРЕМБИЦЬКИЙ Новознайдена рукописна праця Володимира Січинського “Наукові дослідження над українським мистецтвом“	267
Лілія ІВАНЕВИЧ Кость Широцький та Володимир Січинський – паралелі життя і творчих досліджень українського сакрального мистецтва	281
Тетяна ДУГАЄВА Європейський період творчості Опанаса Шевчукевича (1922-1931)	301
Павло МУРАШКО Спогади про художника Павла Громницького (1889 – 1977)	307
Марія ЛЕОНТОВИЧ – ЛОШАК Спогади про роки навчання в Українській Студії Пластичного Мистецтва в Празі	311
Věroslav BERGR Vzpomínky na studia u profesora Ivana Kulce	313
Seznam ilustrací	315
Rejstřík	317

Publikace Slovanské knihovny – 50

Řídí Lukáš Babka

**UKRAJINSKÉ VÝTVARNÉ UMĚNÍ
V MEZIVÁLEČNÉM ČESKOSLOVENSKU**

**K 80. výročí založení Ukrajinského studia výtvarných umění
v Praze**

Sborník příspěvků z mezinárodní konference Ukrajinské umění v meziválečném Československu, pořádané Slovanskou knihovnou, Českou asociací ukrajinistů, Ukrajinskou iniciativou v České republice a Velvyslanectvím Ukrajiny v České republice 12.–14. listopadu 2003 v Praze

K vydání připravila a rejstřík sestavila Dagmar Petišková

Vydala Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna
1. vydán
Praha 2005

Reprodukce na obálce: Natalja Gerken-Rusova, Ars arma pro patria,
nedatováno /se sbírky Slovanské knihovny/
Obálku graficky upravila Alena Křesalová
Vytisklo: Polygrafické oddělení NK ČR

Distribuce:
Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna
Klementinum 190
110 00 Praha 1
Email: jindriska.hybsova@nkp.cz

Oddělení odbytu NK ČR
Email: mirosovsky.ivo@cdh.nkp.cz